Náučný chodník Jakubovany – Baranec

Kraj:	Žilinský
Okres:	Liptovský Mikuláš
Geomorfologické jednotky:	Liptovská kotlina a Západné Tatry

Geologické jednotky:	vnútrokarpatský paleogén a jadrové pohorie
Chránené územie:	Tatranský národný park
Prístup:	bus Jakubovany
Východisko:	Jakubovany, centrum
Trasa:	Jakubovany – pod Holým vrchom – Holý vrch – Baranec
Dĺžka, prevýšenie:	8,5 km, prevýšenie 1 470 m
Čas prechodu:	6 h
Počet zastávok:	4
Náročnosť:	náročná trasa (dĺžkou, prevýšením i vysokohorským prostredím)

Zameranie chodníka: prírodovedné, environmentálne

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, letný (pozri upozornenie)

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa vedie po modrej a žltej turistickej značke.

Rok otvorenia: 2009

Aktuálny stav: Informačné panely sú priebežne obnovované.

Textový sprievodca: nie je; informácie zo stránky obce > .PDF

Kontakt: Obec Jakubovany, Jakubovany 21, 032 04 Liptovský Ondrej, tel. 044 / 5595 251

Poznámky: (1) Druhá polovica trasy chodníka siaha nad hornú hranicu lesa do vysokohorského prostredia. (2) Trasu je možné skrátiť, a to na začiatku – auto sa dá zaparkovať pri druhom informačnom paneli v chatovej osade Studená dolina 3,4 km nad východiskom – aj na konci – posledný informačný panel stojí na turistickom rázcestí M × Ž pod Holým vrchom 2,5 km a 500 výškových m pod vrcholom Baranca.

Upozornenie: Trasa chodníka nad turistickým rázcestím M × Č Pod Holým vrchom je z dôvodu sezónnej uzávery pre ochranu prírody od 1. novembra do 31. mája neprístupná.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na turistickú vychádzku pre starších a fyzicky zdatných žiakov, a to len v prípade priaznivých poveternostných podmienok. Pozri poznámku vyššie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Jakubovany. Obec v strednej časti Liptovskej kotliny severovýchodne od Liptovského Mikuláša v doline Trnovca pritekajúceho z masívu Baranca v Západných Tatrách. Nad obcou na Vysokom Hrádku sú stopy asi keltského osídlenia a strážneho stanovišťa na obchodnej ceste zo Spiša. Obec vznikla spojením osád Javor, Hora a Jakubovany. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1352. Nad obcou býval veľký slivkový sad a obyvateľov prezývali lekvárnici, keďže vo veľkom varili slivkový lekvár. Nad obcou je rekreačná oblasť **Studená dolina** s rekreačnými zariadeniami, chatami, lyžiarskym areálom Bane

a salašom. V doline vyviera prameň s minerálnou vodou Medokýš.

Baranec (2 185 m n. m.). Vrch, tretí najvyšší v Západných Tatrách, ktorým kulminuje mohutná južná rázsocha, vybiehajúca z Plačlivého v hlavnom západotatranskom hrebeni. Budovaný je paleozoickými rulami, svormi a migmatitmi. Pre jeho vizuálnu dominanciu nad Liptovskou kotlinou je nazývaný Štít Liptova. Oblasť zhruba povyše 1 500 m n. m. siaha nad hornú hranicu lesa a nad hranicou kosodreviny (asi 1 800 m n. m.) je pásmo holí s kamennými moriami vo vrcholovej časti. Celý masív je lavinóznym územím. Južný okrajový svah prerezáva spod vrcholu Baranca v dĺžke vyše 4 km potok Trnovec. Neprístupná **Trnovská dolina** je v úpätnej časti masívu zúžená, potok vytvára prahy a vodopády.

Prírodná pamiatka Háje. Neveľké chránené územie v strednej časti Liptovskej kotliny pri ceste medzi obcami Beňadiková a Liptovský Ondrej (Jakubovany) neďaleko potoka vyhlásené v roku 1977 na ochranu svojou veľkosťou svetovo unikátneho javu, ktorý dokumentuje podmorský zosuv vrezaný do stredno- až vrchnopriabónského flyšu centrálnokarpatského paleogénu – na povrchu je obnažených niekoľko mohutných pelokarbonátových sploštených gúľ a ďalšie sú ukryté pod povrchom. Tieto „skamenelé blatové“ gule tvarom pripomínajú obrie dinosaurie vajcia či bochníky chleba. Ide pravdepodobne o dosiaľ najväčšie zaznamenané podobné skalné útvary na svete – najväčší bochník dosahuje až 190 × 130 cm. Gule vznikli pri podmorských zosuvoch, pričom im – podobne ako pri váľaní snehových gúľ – kotúľajúc sa po šikmom dne mora pribúdali nabaľovaním vrstvy sedimentov (úlomky hornín, piesok, prach, íl, schránky organizmov) a zväčšovali sa.

Liptovská kotlina. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, vyhraničený zhruba medzi Ružomberkom, Važcom, Štrbským sedlom, Pribylinou a Kvačanmi; so zvyšnými jej dvoma časťami susedí na východe – s Popradskou kotlinou – a severovýchode – Tatranským podhorím. Ďalej susedí s Veľkou Fatrou, Nízkymi Tatrami, Kozími chrbtami, Západnými Tatrami a Chočskými vrchmi. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu vo výškach zhruba 470 – 900 m n. m. Je vyplnená kvartérnymi terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky) a pod tatranským úpätím i glacifluviálnymi terasovanými kužeľmi (štrky, štrkopiesky), čiastočne prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto lokálne i s drobnými mezozoickými ostrovmi (Hrubý grúň) výraznejšie vystupujú nad zvlnený reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami a majú charakter až vrchoviny. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Lúčky, Bešeňová, Liptovské Sliače).

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier – plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a nadlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

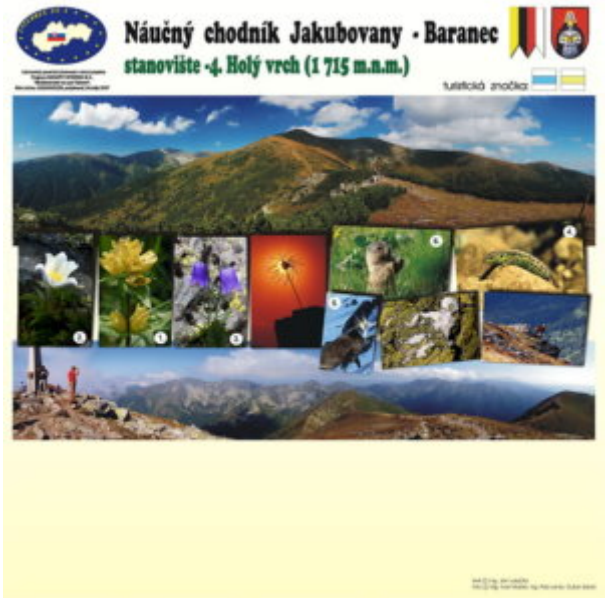
Názvy informačných panelov

1. Jakubovany (715 m n. m.)
2. Pri potoku Trnovec (860 m n. m.)
3. Vyhliadka (1 280 m n. m.)
4. Holý vrch (1 715 m n. m.)

Náučný chodník Jakubovany - Baranec
stanovište -4. Holý vrch (1 715 m.n.m.)
turistická značka

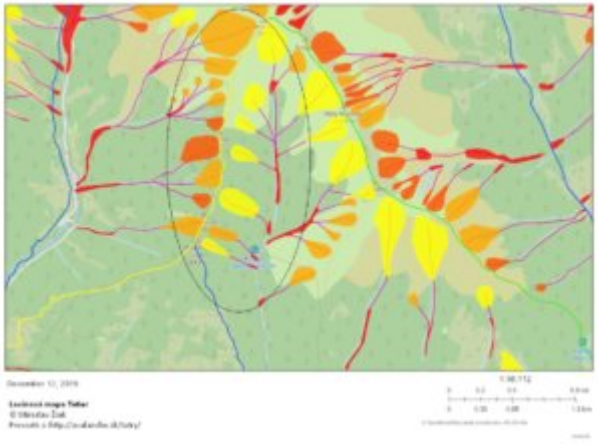

MAPY.CZ

MAPY.CZ